

Järjestöyhteistyöryhmä JYRY

Aika: 14.11.2024 klo 8.32–10.37

Paikka: Teams

Kutsutut:

- Eevaleena Mattila, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry
- ~~Sanna Hyry, Mielen terveyden keskusliitto ry~~ Anna-Liisa Lämsä, Mielen vireys ry ja Mielen terveyden keskusliitto ry
- Kaija Sepponen, Eläkeliiton Oulaisten yhdistys ry ja Kaatuneitten Omaiset Oulun Piiri ry
- Anni Malkamäki, Neuroliitto ry
- ~~Liisa Pitzén, Invalidiliitto ry~~ Hilikka Lahti, Invalidiliitto ry
- Lea Nikula, Nuorten Ystävät ry
- Patrik Willberg, Pohjois-Suomen Pelastusliitto
- Esa Aunola, Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry
- Juha Rauhala, Oulun hiippakunta
- ~~Pasi Laukka, Oulun kaupunki~~ Anita Ohtamaa, Kalajoen kaupunki
- ~~Nina Säkkinen, Alueelliset psykiatriset palvelut ja mielen terveyspalvelut/OYS Psykiatria/Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS Psykiatria, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue~~ Katri Ylitalo, Asiakasohjausyksikkö, Ikäihmisten palvelut, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- ~~Heikki Viia, Onnettomuuksien ehkäisy ja varautuminen/Pelastustoimi, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue~~
- Sanna Salmela, Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Marjo Riitta Tervonen, Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Helena Liimatainen, Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Lisäksi paikalla esittelijät:

- Minna Malila, Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS Psykiatria, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Virpi Rääpysjärvi, Ikäihmisten palvelut, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Saila Suuniittu, Hyvinvoinnin edistämisen
- palvelukonsepti 2023-2025 -hanke, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Terhi Virkkunen, Hyvinvoinnin edistämisen
- palvelukonsepti 2023-2025 -hanke, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Muistio

1. Osallistujien toteaminen

- Puheenjohtaja Eevaleena Mattila avasi kokouksen klo 8.32.
- Todettiin kokouksen osallistujat.

2. Työjärjestyksen hyväksyntä

- Hyväksyttiin työjärjestys.

3. Perhekeskustoimintasuunnitelma

- Palvelualuejohtaja Minna Malila esitteli asian (liite 1).
- Järjestöt olivat mukana perhekeskustoimintasuunnitelman laatimisessa 2023.
- Paikallistason perhekeskustyhteistyössä järjestöjen osallistumista haastaa paikallisyhdistysten toimiminen vapaaehtois pohjalta, jolloin virka-aikana osallistuminen ei välttämättä onnistu. Toisaalta alueellisten ja valtakunnallisten järjestötoimijoiden on vaikea osallistua paikallisen tason, alueellisen tason ja hyvinvointialuetason yhteistyöhön, jos eri verkostoja on suuri määrä. Onkin tärkeää keskustella järjestöjen edustuksellisuudesta heti alkuvaiheessa Lasten, nuorten ja perheiden järjestöverkostossa.
- Nuorten syrjäytymisen ehkäisy on keskeistä. Kunnilla on iso merkitys koulun ja harrastustoiminnan kautta saatavan tuen kanavoimisessa, joten on luonnollista, että paikallistason yhteistyön koordinointi on kuntavetoista.
- Yhteistyötä järjestöjen kanssa tehdään sosiaali- ja terveyspalveluissa vaihtelevasti. Osa työntekijöistä ohjaa järjestötoimintaan ja osa ei. Toisaalta

järjestöjen resurssit eivät riitä kaikkien tukemiseen. Yhteistyön konkretisointi vaatii yhteistä suunnittelua.

- Toimialueen järjestöyhdyshenkilö on nimetty perhe- ja sosiaalipalveluista. On tärkeää, että hänellä on rooli perhekeskuskokonaisuudessa. Keskustelua on hyvä jatkaa Lasten, nuorten ja perheiden järjestöverkostossa.
- Järjestöjen on tärkeää sopia keskenään edustuksellisuudesta.
- Vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmilla on iso rooli lastensuojelutarpeissa. Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja perheiden varhainen tukeminen on keskeistä syrjäytymisen ehkäisemisessä.
- Juha Rauhala poistui kokouksesta klo 9.01.
- Yksikin turvallinen aikuinen voi nostaa lapsen tai nuoren syrjäytymispolulta.
- Minna Malila poistui kokouksesta klo 9.05.

4. Ikääntyneiden osallistuminen vapaaehtoistoimintaan

- Palvelualuejohtaja Virpi Rääpysjärvi esitteli asian (liite 2).
- Ikääntyneiden laaja ikäryhmä (noin 65-95v.) on hyvin heterogeeninen joukko elämäntilanteidensa puolesta. Aktiivitoimijoiden keski-ikä vaihtelee järjestöittäin. Eläkkeelle siirtyvien ajankäytöllä vapaaehtoistoimintaan on yhteys koulutukseen, terveydentilaan ja toimeentuloon. Näiden heikkeneminen vähentää osallistumista, mutta parantuminen ei lisää osallistumista.
- Ehkäisevä toiminta ja yksinäisyyden vähentäminen ovat keskeisiä ikääntyneiden järjestötoiminnassa.
- Ikä- ja omaishoitokeskuksella on kaksi roolia vapaaehtoistoiminnassa: Ennalta ehkäisevästä näkökulmasta voidaan tarjota ikääntyneille vapaaehtoistoimintaan osallistumisen mahdollisuutta. Toisaalta ikäihmiset tarvitsevat erilaisissa elämäntilanteissa vapaaehtoistoimijoiden apua.
- Pohteen omaa vapaaehtoistoimintaa kartoitettiin ennen hyvinvointialueelle siirtymistä, mutta oman vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen ei ole tässä vaiheessa ollut mahdollisuuksia. Yhteistyö, osallisuus ja hyvinvointi -palvelualueen harjoittelijoita voidaan tarvittaessa hyödyntää Pohteen oman vapaaehtoistoiminnan kartoittamiseen.
- Osa mielenterveysjärjestöistä on painottunut ikäihmisiin, esimerkiksi Mielenvireydestä on ollut Pohteen valmistelussa mukana ikääntynyt kokemustoimija. Mielenvireyden hyvinvointitreffejä on järjestetty ikääntyneiden

yhdistyksille. Osa yhdistysten vapaaehtoisminnasta jää piiloon, koska vapaaehtoisen rooli on niin integroitunut toimintaan (mm. tilaisuuksien taustajärjestelyt).

- Kuntoutuksen järjestöverkostossa tunnistettiin keskeisiä ikääntyneiden vapaaehtoisminnan muotoja, esimerkiksi vertaisen tarjoama digituki sekä OLKA-toiminta. Laadukas vapaaehtoisminta edellyttää koordinaatiota, joka pitää sisällään valmennusta ja tukea. Järjestöjen vapaaehtoisminnan rahoituksesta on suuri huoli.
- Sote-keskus- ja OLKA-järjestöverkostossa keskusteltiin siitä, miten ikääntynyt löytää vapaaehtoismintaan. Tuttavan suositteleva on merkittävässä roolissa. Riittävä tieto madaltaa kynnystä osallistua.
- Vapaaehtoismintaa on paljon tarjolla. Tieto tulisi saada ikäkeskuksen asiakas- ja palveluohjauksen tietoon, jotta ikääntyneitä voidaan ohjata toimintaan.
- Ikääntyneitä toimii merkittävässä vapaaehtoisroolissa myös lapsiperhejärjestöissä.
- Virpi Rääpysjärvi poistui kokouksesta klo 9.30.

5. Meidän aremme ja elämämme -kyselyn tulokset

- Järjestötyön koordinaattori Helena Liimatainen esitteli asian (liite 3).
- Sanna Salmela liittyi kokoukseen klo 9.43.
- Järjestöjen tarjoaman toiminnan suhteen vastaukset näyttivät tällä hetkellä hyvältä. Tulevat rahoitusleikkaukset aiheuttavat huolta toiminnan jatkuvuudesta.
- Olisi mielenkiintoista tarkentaa, millä kohderyhmillä menee erityisen huonosti eri osa-alueiden suhteen.
- Pääteiden käyttöön liittyvä kysymys on koettu tulkinnanvaraiseksi. Kohderyhmän heterogeenisyyden on koettu vaikeuttavan kyselyyn vastaamista.
- Asukaskyselyssä ihmiset eivät ole huomanneet raksia tietosuojakysymystä, joten osa vastauksista jää hyödyntämättä.
- Kyselyn vastaajamäärä on niin pieni, että kaikkien kohderyhmien osalta vastausten erottelua ei voida tehdä. Asukaskyselystä sen sijaan voidaan tehdä erottelua eri kohderyhmien välillä. Eri tiedonkeruumenetelmien tuottamaa tietoa myös yhdistetään.
- Taloudellinen tilanne tuli korostuneesti kyselyssä esiin. Taloudellinen tilanne vaikuttaa esimerkiksi harrastamiseen ja kulttuuripalvelujen käyttöön.

- Hyvinvointisuunnitelman yhtenä tavoitteena on taloudellisiin huoliin vaikuttaminen. Pohjois-Pohjanmaalla toimii taloudellisen hyvinvoinnin teemaverkosto TAHVO, joka edistää eri toimijoiden yhteistyötä tällä osa-alueella. Verkosto tulee tekemään kuvauksen siitä, mitkä ovat eri toimijoiden roolit taloudellisten huolien vähentämisessä. TAHVO:n toimintaa olisi hyvä esitellä myös järjestöverkostoissa.

6. Reittis – Kohti hyvinvointia (palvelutarjotin)

- Projektisuunnittelija Terhi Virkkunen esitteli asian (liite 4).
- Yksilön oman vastuun ja ennalta ehkäisyn esiin nouseminen on tärkeää. Tiedon löytäminen ja sisällön hahmottaminen on keskeistä palvelun toimivuuden kannalta.
- Reittistä on jo esitelty monille tahoille ja esitellään myös järjestöverkostojen koolle kutsujille loppuvuoden aikana.

7. Järjestöyhteistyön toimintasuunnitelma 2025

- Järjestöyön koordinaattori Helena Liimatainen esitteli asian (liite 5).
- Järjestö- ja seurakuntayhteistyön vuosikelloihin ollaan tyytyväisiä.
- Kuntoutusverkostosta tuli palautetta, että aamukahvit koetaan erittäin hyväksi tavaksi ajankohtaisen tiedon saamiseksi. Tietoa ja yhteistä kehittämistä kaivataan liittyen järjestöjen rooliin Pohteen kehittämistyössä. Järjestöt kokevat, että idean esittämisen jälkeen ei saada tietoa siitä, onko ideaa lähdetty viemään Pohteella eteenpäin.
- Ikäihmisten verkostossa oli puhuttu aikataulutuksesta. Olisi hyvä, että JYRYn asialistat ja materiaalit tulisivat ajoissa verkostoille tiedoksi, jotta asioihin ehditään valmistautua.
- Sote-keskus ja OLKA-järjestöverkostossa toivottiin, että ensi vuonna päästään osallistumaan hoito- ja palvelupolkujen kuvaamiseen ja kehittämiseen.
- Myös järjestöyhteistyöryhmän ja järjestöneuvottelukunnan kokousten limittäminen on tärkeää, jotta järjestöneuvottelukunnassa käsiteltyjä asioita voidaan tuoda tiedoksi JYRYn kokouksiin.

8. Muut asiat

- a. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja kunnat jatkotyöstävät yhdessä solmimansa strategisen yhteistyösopimuksen yhdyspintoja. Yksi näistä jatkotyöstettävistä yhdyspinnoista on osallisuuden ja järjestöyhteistyön yhdyspinta. Työryhmä on kuvannut yhdyspintoihin liittyvän lainsäädännön, toimintamallit ja rakenteet. Seuraavassa vaiheessa työryhmä työstää yhdyspintoihin liittyviä tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita. Tulokset voidaan tuoda JYRYn käsittelyyn.
- b. Yhdyspintalautakunta teki syyskuussa päätöksen järjestöavustusten periaatteista, toiminta-avustusten suuravustusten pisteytysmallista ja hakuaikataulusta. Päätös löytyy [Pohteen nettisivuilta](#).
- c. Ruoka-avun valtionavustushaku vuosille 2025–2026 avautuu marraskuun lopussa. Pohde valmistautuu hakemaan THL:n rahoitusta yhdessä ruoka-apua toteuttavien yhdistysten kanssa. Uudelle hankekaudelle voidaan ottaa mukaan uusia yhdistyksiä, joten JYRYn edustajia pyydetään viestimään ruoka-apua toteuttaville yhdistyksille mahdollisuudesta päästä mukaan hankkeeseen. Yhteistyöstä kiinnostuneet voivat olla yhteydessä Helena Liimataiseen. Marjo Riitta Tervonen poistui kokouksesta klo 10.32.
- d. Hyvinvointikertomuksen valmistelussa indikaattoritietoa ja kokemustietoa on kerätty syksyn aikana yhdessä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Joului-tammikuussa järjestetään kerätyn tiedon tulkintaan ja analysointiin liittyviä työpajoja, joihin järjestöt ja seurakunnat kutsutaan mukaan. Kaikki voivat osallistua tilaisuuksiin etäyhteydellä ja tietyt järjestöedustajat on kutsuttu mukaan paikan päälle.
- e. Järjestöneuvottelukunta on päivittänyt kuntien järjestöyhteistyön suosituksen, jota kutsutaan jatkossa ohjeistukseksi. Pohjois-Pohjanmaan järjestöteko -palkinto on myönnetty Hyvän mielen talo ry:n Prospect-toiminnalle.

9. Kevätkauden kokoukset

- Kokouksen lopuksi äänestettiin kevätkauden kokousajoista. Helmikuun kokous on 6.2. iltapäivällä ja huhtikuun kokous 8.4. aamupäivällä.